

Sterk verhaal Lidewij Edelkoort

'We zijn weer terug bij af'

Trendforecaster Lidewij Edelkoort (1950) voorziet dat het individu heeft afgedaan en samenzijn de norm wordt. 'Het is fascinerend om te zien: De toekomst brengt ons een totaal primitief tijdsbeeld.'

INTERVIEW

Roos Menkhorst

Trendgoetoe Lidewij Edelkoort vindt 2030 veel te dichtbij als we het hebben over een toekomstvisie. Ze heeft het daarom liever over 2050 en daarna. Edelkoort: "Op dit moment staan we stil. Niemand weet waar we naartoe moeten en hoe we de maatschappij weer op gang kunnen krijgen. Maar ik voorspel dat het individu de komende decennia onaanrekkelijk wordt. De individualisten zullen de nieuwe zwarte schapen worden", zegt Edelkoort. Ze zit in de lobby van een Amsterdams hotel. Gehuld in een gewaad - haar favoriete kledingstuk - is ze een opvallende verschijning. Vanachter haar brillen-glazen kijken haar ogen je groot aan.

's Werelds bekendste trendforecaster woont in Parijs, maar eigenlijk is ze altijd onderweg. Ze is in Nederland voor de Dutch Design Week. Ze heeft afspraken staan over haar curatorschap van de komende mode biennale in Arnhem en over de plannen die ze heeft met de Prins Bernhard Cultuurfonds Prijs, die ze eind deze maand uitge-reikt krijgt.

Lidewij Edelkoort is sinds jaar en dag een spin in het web van de wereld van mode, design en kunst. Ze signaleert trends en maakt ze. Iedereen - van museum tot autofabriekant, van modemerkt tot bank - nodigd haar uit haar visie en ideeën te geven. Afgelopen zomer maakte ze indruk bij het VPRO-programma 'Zomergasten'. Ze had na afloop van een item plotseling zwarte stippen op haar gezicht geplakt, en ze noemde de vil het trenddier van deze tijd.

Waar haalt Edelkoort de durf vandaan om dit soort uitspraken te doen? "Eigenlijk zeg ik het niet zelf. Ik vertaal alleen wat er in feite al is. Een deel is gebaseerd op observatie, een deel op intuïtie en een deel op het werken met anderen." Edelkoort brengt alle fragmenten die haar opvallen samen, en zo komt ze tot een voorspelling. Volgens Edelkoort zie je in mode en beeldende kunst het eerst welke kant het opgaat met onze samenleving. En dat die radicaal gaat veranderen, daar is geen twijfel over mogelijk.

"Ik zag onlangs een filmpje op YouTube waarin de Nederlandse designer Markus Kayser de woestijn ingaat met vier zonnepaneeltjes, een loep, een 3D-printer en zijn laptop. Door de loep smelt het zand en wordt het glas. Met zijn laptop maakt hij een ontwerp, de 3D-printer vervaardigt het tot een product: een bol van glas. De bol komt rechtstreeks uit de aarde en heeft een primitief karakter: Hij lijkt op de eerste artikelen die de mens ooit heeft gemaakt."

"Dit filmpje, en andere fragmenten die ik tegenkom, laten mij zien dat je waar ook ter wereld iets kunt maken. We komen

'We kunnen opnieuw nomaden worden.'

Wie is Lidewij Edelkoort?

Lidewij Edelkoort (Wageningen, 1950) begon na haar studie mode en ontwerp aan de kunstacademie in Arnhem, als inkoopster van de Bijenkorf. Na vier jaar vertrok ze naar Parijs om haar eigen bureau op te zetten. Inmiddels staat ze aan het roer van Trend Union en Studio Edelkoort in Parijs. Van 1999 tot 2008 was ze voorzitter van het college van bestuur van de Design Academy Eindhoven. Bij haar afscheid werd ze benoemd tot Ridder in de Orde van

Oranje Nassau. In 2003 werd Edelkoort door Time Magazine uitgeroepen tot een van de 25 meest invloedrijke personen in de mode. Zij is curator van de Arnhem Mode Biennale 2013. Op 26 november krijgt ze de Prins Bernhard Cultuurfonds Prijs uitgereikt. Edelkoort wil die prijs (150.000 euro) besteden aan een fonds dat zich zal inzetten om beeldende kunst en wetenschap bij elkaar te brengen door gezamenlijk onderzoeken uit te voeren.

is fascinerend om te zien: De toekomst brengt ons een totaal primitief tijdsbeeld. Ik dacht altijd: 'Het futurisme is met een ruimteschip nieuwe planeten ontdekken.' Nu blijkt eigenlijk dat de vooruitgang ons terugbrengt naar een idee van gezamenlijkheid met tribale aspecten en rituelen. Iets dat we bijna niet meer kennen."

We zullen weer grotere gezinnen krijgen, bevroedt de trendvoorspeller. "Dat komt omdat je ziet dat de man voor het eerst wil vadersen. Hij zal vrouwen aanzetten om eerder en meer kinderen te krijgen." De emancipatie van de man is in volle gang: 'Hij is

FOTO WERRY CRONE

bezig zijn nieuwe rol te definiëren. De man van deze tijd hoeft niet meer te jagen of te verbouwen. Dus wat is zijn toekomst? Ik voorspel dat hij steeds meer met zijn kinderen bezig wil zijn."

Verder gaan we op een totaal andere manier produceren: Productie dichtbij huis is terug van weggeweest. Ze noemt als voorbeeld haar vroegere studenten van de Design Academy in Eindhoven, waar ze jarenlang bestuursvoorzitter was: "Je ziet dat zij kleine cottage industries opzetten. Het bekendste en belangrijkste voorbeeld is Piet Hein Eek. Maar er zijn ook kleinere initiatieven. Deze geven inmiddels tientallen mensen werk. Er wordt gezamenlijk geïnterveerd in machines, er worden groentekruidentuinen aangelegd en er zijn huis-kamerrestaurants. Je ziet een totaal nieuw leven ontstaan."

Doen dit soort initiatieven haar niet erg denken aan de hippietijd? Ze knikt: "Heel veel dingen die de hippies hebben bedacht komen nu tot leven: De biocultuur, de vrije esthetiek, maar ook zie je het bijvoorbeeld terug aan de groeiende populariteit van unplugged muziek." De nieuwe tijd is alleen zeker geen herleving van de hippie-commune, benadrukt Edelkoort: "We zullen

'Veel uitvindingen van de hippies komen nu tot leven'

len bijvoorbeeld niet ons levenlang lid blijven van een collectief. Nee, we zijn lid van verschillende collectieven en daarin wisselen we. We hoeven ook niet zo nodig hechte vriendschappen voor het leven te sluiten met de mensen binnen het collectief."

De huidige tijd zal duidelijk zijn stempel drukken op onze toekomst: "Er zullen nog meer multinationals komen, maar deze zullen werken met lokale productieprocessen. Hierdoor kun je tegelijkertijd een wereldmerk zijn, maar ook een lokaal product aanbieden. Dit maakt het aanbod globaal gezien minder saai." De behoefte om gigantische winsten te halen, koste wat kost, zal volgens Edelkoort een achterhaald principe worden: "We gaan naar een meer humane en duurzame economie. De markt wordt minder vreemd en zal minder ver van ons afstaan." De banken blijven het dan ook moeielijk houden, zegt de trendvoorspeller: "Ze zullen moeten concurreren met kleinere initiatieven, maar daar is niks mis mee."

De wereld van Lidewij - ook wel Li in internationale kringen - is bijna te mooi om waar te zijn. Toch moeten we eerst uit deze 'verschrikkelijke' tijd van stilstand, benadrukt ze. "Ik vergelijk het met een zwangerschap: we wachten nu op het moment van de geboorte. Wanneer die precies komt, dat weet ik niet. Heel veel mensen hebben inmiddels een redelijk goed beeld van wat het kan worden, maar het zijn nog allemaal individuele gedachtespinsels. Er is nog geen wissel ontstaan."

Edelkoort is desondanks vooral optimistisch en hoopvol over de rest van deze eeuw: "Er zijn zoveel gegevens die er op duiden dat de 21ste eeuw veel fascinerender wordt dan de 20ste eeuw. We moeten alleen besluiten eraan te beginnen. We moeten meer ruimte maken voor nieuwe gedachten. Ik heb het gevoel dat een bepaalde vorm van Utopia mogelijk is. Maar natuurlijk zal het dan ook weer misgaan, uiteindelijk blijven we gewoon mensen."